

Με την προσευχητική άσκηση στην πίστη (Αρχιμανδρίτης Ιερώνυμος Νικολόπουλος, Α΄ Γραμματεύς - Πρακτικογράφος της Ιεράς Συνόδου της Εκκλησίας της Ελλάδος)

/ Πεμπτούσια

Σημαντική η σημερινή Κυριακή, καθώς η Εκκλησία μας έρχεται να αναδείξει μια μορφή υπεροχική στη χορεία των Αγίων της, τον όσιο Ιωάννη, ηγούμενο της Μονής Σινά και συγγραφέα του ασκητικού βιβλίου που είναι γνωστό υπό τον τίτλο «Κλίμαξ». Μάλιστα δε, λόγω της σπουδαιότητας του βιβλίου, ο τίτλος προσδιορίζει πλέον και τον συγγραφέα, ο οποίος είναι καταχωρημένος στις αγιολογικές δέλτους, ως ο όσιος Ιωάννης της Κλίμακος. Γι' αυτό και σήμερα προβάλλεται ουσιαστικά τόσο το πρόσωπο του Οσίου, όσο και το βιβλίο, επειδή η Εκκλησία όχι μόνο θέλει να το υποδείξει ως απαραίτητο ανάγνωσμα για τον κάθε χριστιανό, αλλά συνάμα επιθυμεί να υπογραμμίσει το γεγονός της άσκησης ως απαραίτητου στοιχείου της πνευματικής ζωής. Μας τονώνει έτσι στην αγωνιστική πορεία μας προς το Πάσχα, καθώς όσο προχωρά η

Μεγάλη Τεσσαρακοστή, ανθρώπινο είναι κάποιος να λιποψυχούν και να χρειάζονται ενίσχυση.

Με αφετηρία την άσκηση

Για να αναδείξει το σημαντικό της άσκησης στην πορεία μας προς τον Θεό Πάτερα και την αξία της στη διατήρηση μιάς ουσιαστικής σχέσης μαζί του, η Εκκλησία επιλέγει τη σημερινή ευαγγελική περικοπή, όπου ο ίδιος ο Χριστός μας μιλά για προσευχή και νηστεία, ως όπλων τα οποία όταν συνδυάζονται επιφέρουν σπουδαία νίκη κατά των δαιμόνων.

Η αναφορά βεβαίως γίνεται εξαιτίας της αδυναμίας των μαθητών να εκβάλουν ένα δαιμόνιο από ένα δυστυχημένο νέο, τον οποίο ο πατέρας του στη συνέχεια αναγκάζεται να φέρει μπροστά στον Κύριο. Παράξενο! Οι μαθητές ήταν οι ίδιοι που είχαν επιτελέσει τόσα θαύματα, ιδίως όταν ο Χριστός τους χώρισε σε ομάδες των δύο και τους έστειλε ανά την Ιουδαία, θα λέγαμε σε μία εκπαιδευτική αποστολική περιοδεία. Τότε, αλλά και στη συνέχεια, πως τα κατάφεραν αλλού και τώρα αποτυγχάνουν; Είναι σαφής η πρόθεση του Κυρίου να καλλιεργήσει πνεύμα ταπεινοφροσύνης στους μαθητές του, ώστε να συνειδητοποιήσουν ότι η δύναμη που κατείχαν δεν ήταν δική τους, αλλά «άνωθεν δώρημα τέλειον».

Όχι, όμως, μόνον αυτό. Ο Χριστός θέλει να τονίσει στους δικούς του ανθρώπους, σε αυτούς που ήταν γνωστοί ως μαθητές του, σε αυτούς που είχαν διακριθεί για την αγαθή τους προαίρεση και την πνευματικότητα, πως δεν επιτρέπεται να εφησυχάζουν, αλλά οφείλουν διαρκώς να αγωνίζονται για πνευματική προκοπή, καθώς η στασιμότητα σημασιοδοτεί πνευματική παθογένεια. Και ως λεπτή πνευματική εργασία, άξια να συνοδεύει τον χριστιανό στο σύνολο της ζωής του, αλλά και ως ασφάλεια στους πνευματικούς κινδύνους, ο Χριστός μας προτείνει τον συνδυασμό νηστείας και προσευχής, αρετές που έκτοτε συναπαρτίζουν τη βάση αυτού που ονομάζουμε ασκητική της Ορθοδοξίας. Δεν είναι τυχαίο πως όσοι κατατάσσονται στα αγγελοειδή μοναστικά τάγματα, καλούνται ν' αφιερώσουν τη ζωή τους στο να φθάσουν με τη χρήση ασκητικών παλαισμάτων και κυρίως της νηστείας, σε κατάσταση προσευχητική, ως προϋπόθεση αγιασμού και θέωσης.

Η τόνωση της πίστης

Και κάτι άλλο συμβαίνει στη σημερινή περικοπή που είναι ενδεικτικό της ωφέλειας από την άσκηση και την προσευχή. Ο Χριστός αγανακτεί και λέει σκληρή φράση κατά της απιστίας της γενιάς εκείνης. Κι όχι μόνον αυτό, αλλά και εμμέσως, πλην σαφώς, επιτιμά τον πατέρα του δαιμονισμένου νέου, ο οποίος αφού πρώτα παραπονέθηκε για την αδυναμία των μαθητών να θεραπεύσουν το παιδί του, στη συνέχεια εκφράζει αμφιβολίες ακόμη και για τη δύναμη του Χριστού με τη χαρακτηριστική φράση «ει τι δύνασαι», δηλαδή αν μπορείς να κάνεις κάτι.

Ο Χριστός σ' αυτόν τον υποθετικό λόγο απαντά μ' έναν άλλο υποθετικό λόγο: «Ει δύνασαι πιστεύσαι», δηλαδή αν μπορείς και συ να πιστέψεις! Για να συνέλθει ο πατέρας εκείνος από την προσβλητική τακτική του και να φωνάξει «πιστεύω Κύριε, βοήθησέ με ν' απαλλαγώ από την ολιγοπιστία μου και αναπλήρωσε Συ την έλλειψη της πίστης μου». Κι αυτή η προσευχητική ομολογία ήταν που τελικά βοήθησε το παιδί και επέτρεψε στον Κύριο να κάνει το θαύμα.

Ας προσέξουμε πως στη σύνολη περικοπή συμπλέκονται η άσκηση, η προσευχή κι η πίστη. Η αποτυχία των μαθητών να θεραπεύσουν τον νέο οφείλεται τόσο σε δίκη τους αμέλεια περί την προσευχητική άσκηση, όσο και σε ολιγοπιστία του πατέρα.

Η προσπάθεια των μαθητών να θεραπεύσουν τον νέο προδίδει μια αυτοπεποίθηση και εξοικείωση ασυγχώρητη, καθώς δεν πορεύονται με κυρίαρχη την πίστη τους στη θεία παντοδυναμία, αλλά με κυρίαρχη την εμπιστοσύνη στους εαυτούς τους. Γι' αυτό και συστέλλοντας ο Άγιος Θεός το χάρισμα που τους είχε δώσει, επιτρέπει να γίνουν ρεζίλι για να ορθοφρονήσουν και να καθοδηγηθούν σε περισσότερη νηστεία και προσευχή. Ο πατέρας του νέου δεν τον φέρνει με καλοπροαίρετη πεποίθηση και εμπιστοσύνη, αλλά με επιφύλαξη και διασταγμό. Μόνον δε όταν οδηγείται να προσευχηθεί δυνατά ζητώντας την τόνωση της πίστης του, λαμβάνει απάντηση και κερδίζει το ποθούμενο.

Αδελφοί, ποτέ δεν μπορεί να υπάρξει χωρισμένη η πίστη από την προσευχή και την άσκηση, αλλιώς δεν μπορούν να ωφελήσουν. Πνευματική ζωή σημαίνει συστηματική οικοδόμηση στο θεμέλιο της πίστης με άσκηση και προσευχή, κάτι το οποίο σημασιοδοτεί το ορθόδοξο ήθος, προσπορίζει σωτηρία και χαρακτηρίζει την αγιότητα!

Πηγή: www.agiazoni.gr